

Автор:
Дегіна Ольга Сергіївна,
методист Київського регіонального
центру оцінювання якості освіти
Науковий керівник:
Межуєв Віталій Іванович,
доктор технічних наук, професор

МОНІТОРИНГ – ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Анотація: В роботі висвітлено важливість проведення моніторингових досліджень та визначено пріоритетні напрямки розробки індикаторів рівня якості освіти в Україні.

Ключові слова: моніторинг, індикатор, освітні стандарти, ЗНО.

Вступ. Одне з основних завдань сьогодення – це забезпечення високоякісної освіти на всіх етапах та рівнях. Єдина можливість забезпечити реалізацію цього завдання – це отримання вичерпних відомостей про стан освіти, що дасть змогу приймати ефективні управлінські рішення. Одним з основних шляхів отримання таких відомостей є організація та проведення моніторингових досліджень.

Постановка задачі. Проблема здійснення моніторингу в освіті на сьогодні є надзвичайно актуальною, оскільки саме моніторингові дослідження дають змогу цілісно простежити реальний стан освіти. Однак головною причиною актуалізації проблеми ефективного та успішного моніторингу якості освітньої діяльності є усвідомлення того, що в країні мали і мають місце суттєві стратегічні прорахунки у визначенні змісту та основних напрямів освітньої політики на різних рівнях управління освітньою системою.

Мета роботи. Метою нашого дослідження є здійснення аналітичного огляду індикаторів якості освіти і проблем практичного застосування їх під час проведення моніторингових досліджень в Україні; теоретичне обґрунтування необхідності застосування міжнародних стандартів для визначення індикаторів моніторингу.

Основна частина. Сучасні зарубіжні та вітчизняні науковці активно всебічно займаються вивченням питань моніторингу якості освіти, важливе значення для ефективного функціонування якого мають державні освітні стандарти [1]. В Україні немає визначеної та адаптованої з освітніми цілями системи державних освітніх стандартів, аналіз виконання яких міг би давати підстави для висновків про якість функціонування освітньої системи. Освітні стандарти, що існують та розробляються, функціонально не призначені для використання їх з метою об'єктивного вимірювання, тому що, як правило, не мають кількісних індикаторів і є малопридатними для здійснення порівнянь. В офіційній освітній статистиці подаються дані за узагальненими показниками з дуже низьким їх рівнем [2]. При відборі індикаторів необхідно застосовувати низку критеріїв, а саме: відповідність, чутливість, доступність, надійність, простоту, об'єктивність, ощадливість, представництво [3].

Україна намагається створити власну систему оцінювання якості освіти, що є складовою частиною максимально централізованої системи управління освітньою галуззю.

Єдиним загальнонаціональним оцінюванням знань в Україні є зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) рівня навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Запровадження в Україні ЗНО підвищує інтерес до внутрішньошкільного оцінювання, стимулює до впровадження у навчальний процес змін, які б покращували рівень освіти, розвивали її, насичували. Зростає інтерес і до використання результатів оцінювання як показника ефективності роботи навчального закладу та моніторингу якості навчально-виховного процесу. Результати зовнішнього незалежного оцінювання є важливими для аналізу якості освіти, але їх недостатньо для того, щоб мати об'єктивну і цілісну систему моніторингу [2].

Висновки. В Україні є гостра необхідність розроблення та впровадження ефективної та надійної моделі системи моніторингу якості освіти, яка б забезпечувала політиків, управлінців, практиків, представників громадянського суспільства, замовників і споживачів освітніх послуг об'єктивними, аналітичними, порівняльними відомостями про стан і перспективи функціонування освітньої системи. Лише за таких умов буде можливим забезпечити здійснення прогнозованої ефективної освітньої політики, підзвітність освітньої системи українській громаді і, як результат, суттєве поліпшення якості її діяльності. Національні освітні індикатори мають бути максимально наближені до відображення обраних напрямів розвитку, цілей та завдань освітньої політики; вони повинні забезпечити як описовий аналіз стану системи, так і створити інформаційну базу для здійснення причинно-наслідкового аналізу. Також національна система освітніх індикаторів має порівнюватися із системами освітніх індикаторів інших країн світу, що дають змогу підвищувати якість, ефективність, доступність освіти відповідно до світових тенденцій.

Список використаних джерел:

1. Опольський І. Моніторинг розвитку освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://navigator.rv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1521&Itemid=33.
2. Аналітична доповідь про стан моніторингу якості освіти в Україні / МБО «Центр тестових технологій і моніторингу якості освіти»; [І.І. Бабин, Л.М. Гриневич, І.Л. Лікарчук та ін.]; за заг. ред. І.Л. Лікарчука. – К.: МБО «Центр тестових технологій і моніторингу якості освіти»; Х.: Факт, 2011. – 96 с.
3. Єльнікова Г.В. Моніторинг як ефективний засіб оцінювання якості загальної середньої освіти в навчальному закладі / Г.В. Єльнікова, З.В. Рябова. – К.: Обрії. – 2008. – № 1 (26). – С. 5 - 12.